Lietas arhīva Nr. C-4670-18/35
ECLI:LV:RVPT:2018:1120.C30467018.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2018. gada 20. novembrī

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa,
tiesnese Dace Kantsone,
rakstveida procesā izskatīja civillietu biedrības "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošināšanas birojs" prasībā pret /pers. B/ par zaudējumu un likumisko procentu piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītājs biedrība "/pers.V/" (turpmāk arī – /pers.V/) cēlis prasību pret atbildētāju /pers. B/ par zaudējumu un likumisko procentu piedziņu, kurā lūdz tiesu:

1) piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam zaudējumus 2115,81 EUR un likumiskos procentus 36,04 EUR;

2) piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam visus tiesas izdevumus;

3) noteikt tiesības prasītājam par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus 6% gadā no galvenā parāda.

Prasība pamatota ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] 2014. gada 4. februārī plkst. 21.00 notika ceļu satiksmes negadījums - sadursme, kurā tika iesaistīts atbildētājs kā transportlīdzekļa *BMW 523* ar valsts reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/LCW īpašnieks un vadītājs. Atbildētāja rīcība bija cēloniskā sakarā ar satiksmes negadījuma izraisīšanu.

Transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskās atbildības apdrošināšana nebija veikta.

[1.2] Ceļu satiksmes negadījuma rezultātā tika nodarīti zaudējumi /pers. C/ piederošajam transportlīdzeklim / TL marka/ ar valsts reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/.

AAS "Balta" 2014. gada 21. februārī veica apdrošināšanas atlīdzības izmaksu 1717,93 EUR, pēc tam pieprasot minēto summu no AAS "BTA" saskaņā ar Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma (turpmāk – OCTA likums) 51. panta pirmo daļu. AAS "BTA" 2014. gada 1. septembrī veica samaksu.

[1.3] Pamatojoties uz AAS "BTA" 2014. gada 29. septembra zaudējumu atlīdzības pieprasījumu un ADM rēķinu Nr. PR000168/2014, prasītājs 2014. gada 5. decembrī pieņēmis lēmumus atlīdzināt AAS "BTA" atlīdzības summu 2029,73 EUR, tai skaitā atlīdzība par transportlīdzekļa bojājumiem 1717,93 EUR un atlīdzību lietas administrēšanas izdevumi 311,80 EUR. Samaksa veikta 2014. gada 5. decembrī un 2015. gada 20. janvārī.

[1.4] Prasītājs 2014. gada 12. decembrī, 2017. gada 30. martā, 2017. gada 24. aprīlī un 2017. gada 9. jūnijā nosūtīja atbildētājam pretenzijas par zaudējumu atlīdzināšanu ar lūgumu veikt samaksu, tai skaitā arī brīdinot atbildētāju par pienākumu maksāt nokavējuma procentus atbilstoši Civillikuma 1759. panta pirmās daļas 1. punktam.

Samaksa netika veikta, un prasītājs aprēķināja likumiskos procentus par laika periodu no 2017. gada 3. septembra līdz 2017. gada 21. decembrim 36,04 EUR.

[1.5] Prasītājs atbilstoši 2008. gada 3. novembra Sadarbības līguma Nr.00910-10-08 nosacījumiem un izsniegtajai pilnvarai ir pilnvarojis SIA "Julianus Inkasso Latvija" iekasēt zaudējumus no atbildētāja, līdz ar ko prasītājam ir radušies papildus zaudējumi fiksētās maksas 60,50 LVL (86,08 EUR) apmērā par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā vispārējā kārtībā.

[1.6] Prasība pamatota ar OCTA likuma 41. panta otrās daļas 1. punktu, Civillikuma 3., 1759., 1765., 1775., 1779., 1784. un 1895. pantu.

[2] Atbildētājs tiesā iesniedzis paskaidrojumu, kurā norāda, ka neatzīst prasību.

Atbildētājs uzskata, ka prasības pieteikumā norādītās zaudējumu summas ir neadekvāti augstas, salīdzinot ar transportlīdzeklim nodarītajiem bojājumiem. Arī izdevumi par lietas administrēšanu ir neadekvāti augsti.

[3] Prasītājs uz tiesas sēdi nebija ieradies, iesniedzis lūgumu izskatīt lietu bez pārstāvja klātbūtnes, norādot, ka uztur prasību pilnā apmērā.

Atbildētājs uz tiesas sēdi nebija ieradies, iesniedzis lūgumu atlikt lietas izskatīšanu, norādot, ka nevar ierasties slimības dēļ.

Tiesa, izvērtējot atbildētāja neierašanās iemeslus, konstatēja, ka atbildētājs nav iesniedzis pierādījumus apgalvojumam, ka veselības stāvokļa dēļ nevar piedalīties tiesas sēdē. Atbildētāja iesniegtajā darbnespējas lapā nav norādes par mājas režīma vai gultas režīma ievērošanu. Ievērojot minēto, tiesa atzina atbildētāja neierašanās iemeslu par neattaisnojošu.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 156. panta pirmo daļu, tiesa nolēma izskatīt lietu bez lietas dalībnieku piedalīšanās tiesas sēdē.

Motīvu daļa

[4] Tiesa, pārbaudījusi lietas materiālus un novērtējusi rakstveida pierādījumus, atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

[5] No lietas materiālos esošās Izziņas par ceļu satiksmes negadījumu redzams, ka 2014. gada 4. februārī plkst. 21.00 notika ceļu satiksmes negadījums - sadursme, kurā atbildētājs ar transportlīdzekli /TL marka/ 523, valsts reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/LCW, izraisīja sadursmi ar transportlīdzekli /TL marka/, valsts reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, kuru vadīja /pers. C/. Atbildētājs atradās alkoholisko dzērienu ietekmē ar minimālo koncentrāciju izelpojamā gaisā 0,8740.

No Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Satiksmes administratīvo pārkāpumu izskatīšanas biroja lēmuma Nr. PA934142 redzams, ka ceļu satiksmes negadījumu izraisīja atbildētājs, būdams alkohola ietekmē, iebraucot pretējā kustības joslā.

Lietā nav strīda, ka transportlīdzekļa /TL marka/ 523 ar valsts reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/LCW īpašnieka civiltiesiskās atbildības apdrošināšana nebija veikta, ko apstiprina arī lietas materiālos esošais LTAB 2014. gada 5.decembra lēmums par izmaksu Nr. 1201/T-313/2014.

Saskaņā ar OCTA likuma 3. pantu obligātās apdrošināšanas objekts ir transportlīdzekļa īpašnieka vai tiesīgā lietotāja civiltiesiskā atbildība par ceļu satiksmes negadījumā nodarīto zaudējumu trešajai personai.

Saskaņā ar OCTA likuma 31. panta pirmo daļu apdrošinātāji, kas ir apdrošinājuši ceļu satiksmes negadījumos iesaistīto transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesisko atbildību, vai LTAB, ņemot vērā ceļu satiksmes negadījuma apstākļus, izvērtē un nosaka katras ceļu satiksmes negadījumā iesaistītās personas atbildību par nodarītajiem zaudējumiem.

Savukārt saskaņā ar OCTA likuma 31. panta otro daļu zaudējumu atlīdzina tas apdrošinātājs, kurš apdrošinājis zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesisko atbildību, vai LTAB.

Saskaņā ar OCTA likuma 41. panta otrās daļas 1. punktu LTAB ir tiesīgs iesniegt regresa prasību pret ceļu satiksmes negadījumā zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieku, ja tas nav apdrošinājis īpašnieka civiltiesisko atbildību, vai pret šā transportlīdzekļa tiesīgo lietotāju.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka prasītājam ir tiesības celt regresa prasību pret atbildētāju par zaudējumu piedziņu.

[6] No sertificēta eksperta Jāņa Dzeņa 2017. gada 11. februāra transportlīdzekļa apskates protokola Nr. 485998, fotogrāfijām un remonta aprēķina redzams, ka transportlīdzeklim /TL marka/ ar valsts reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/ radušies bojājumi, kuru remonts ir tehniski iespējams un ekonomiski pamatots un kura izmaksas ir 1681,63 EUR. Transportlīdzekļa /TL marka/ ar valsts reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/ apdrošinātājs AAS "Balta" (KASKO polise Nr. /numurs/) apstiprinājusi šīs izmaksas, norādot, ka apmaksājamā remonta summa ir 1539,34 EUR un no klienta ieturamā summa 142,29 EUR.

Atbildētājs savā paskaidrojumā apšaubījis izmaksu apmēru, taču konkrētus iebildumus pret tāmes pozīcijām nav minējis. Ievērojot minēto un to, ka aprēķinu veicis sertificēts eksperts, tiesas atzīst remonta izmaksu aprēķinu par pamatotu. Tiesa ņem vērā, ka apdrošinātājs nevar būt ieinteresēts nepamatoti palielināt izmaksājamo apdrošināšanas atlīdzību.

[7] Kā redzams no lietas materiāliem, transportlīdzekļa /TL marka/ ar valsts reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/ remontu veica SIA "Nippo Auto", par ko izrakstīja AAS "Balta" rēķinu Nr.110054147 par summu 1539,34 EUR.

No lietā esošā /pers. C/ 2014. gada 18. februāra iesnieguma redzams, ka /pers. C/ lūgusi atmaksāt AAS "Balta" pašriska izdevumus 142,29 EUR.

Savukārt no lietā esošās kvīts Nr. 54694 redzams, ka /pers. C/ samaksājusi SIA "Auto Help" par autotransporta evakuēšanu 36,30 EUR.

No lietas materiāliem pievienotajiem maksājuma uzdevumiem redzams, ka AAS "Balta" veikusi atlīdzības izmaksu minētajā apmērā ("Nippo Auto" 1539,34 EUR, pašrisks 142,29 EUR, autotransporta evakuēšana 36,30 EUR).

Kā redzams no lietas materiāliem, /pers. C/ transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas polisi Nr. /numurs/ izsniegusi AAS "BTA" (šobrīd BTA Insurance Company SE).

Savukārt 2014. gada 26. maijā AAS "Balta" iesniegusi pieteikumu AAS "BTA" veikt apdrošināšanas atlīdzības izmaksu 1717,93 EUR ("Nippo Auto" 1539,34 EUR, pašrisks 142,29 EUR, autotransporta evakuēšana 36,30 EUR).

No lietā esošā maksājuma uzdevuma Nr. 392682 redzams, ka 2014. gada 1. septembrī AAS "BTA" veikusi apmaksu AAS "Balta" 1717,93 EUR apmērā.

[8] No lietā esošā LTAB 2014. gada 5. decembra lēmuma par izmaksu Nr.1201/T-313/2014 redzams, ka prasītājs pieņēma lēmumu izmaksāt BTA Insurance Company SE apdrošināšanas atlīdzību par transportlīdzekļa bojājumiem 1717,93 EUR apmērā un lietas administrēšanas izdevumus 311,80 EUR. Izmaksas faktu apstiprina lietas materiālos esošās maksājumu izdrukas.

[9] No lietas materiāliem redzams, ka prasītājam radušies papildus izdevumi par lietas administrēšanu. Proti, saskaņā ar saskaņā ar 2008. gada 3. novembra Sadarbības līgumu Nr. 00910-10-08 prasītājs pilnvarojis SIA "Julianus Inkasso Latvija" iekasēt no atbildētāja zaudējumus, par ko atlīdzība saskaņā ar līgumā noteikto cenrādi ir izmaksāta 86,08 EUR apmērā.

Tiesa atzīst, ka OCTA likuma 41. pants, kurā noteikts to subjektu loks, pret kuru apdrošinātājs vai prasītājs ir tiesīgi celt regresa prasību, neparedz ierobežojumus attiecībā uz regresa prasības tiesības īstenošanu tikai trešajām personām izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības summas apmērā. Pildot ar likumu noteikto pienākumu nodrošināt ceļu satiksmes negadījumā cietušo trešo personu interešu aizsardzību (OCTA likuma 44. panta pirmā daļa), prasītājs līdzekļus izlieto ne tikai apdrošināšanas atlīdzības izmaksai, bet arī ar to saistītu pasākumu finansēšanai. Šie izdevumi tāpat kā trešajai personai izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība rada prasītājam mantiski novērtējamu pametumu jeb zaudējumus (skat. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015. gada 30. jūnija spriedums lietā SKC-0093/2015).

Saskaņā ar OCTA likuma 51. panta pirmās daļas 1. punktu apdrošinātāji izveido un LTAB administrē Garantijas fondu. Garantijas fonda mērķis ir nodrošināt apdrošināšanas atlīdzības izmaksu to zaudējumu segšanai, kurus nodarījis transportlīdzeklis, kura īpašnieks savu civiltiesisko atbildību nav apdrošinājis. Savukārt šī panta trešās daļas 1.punkts noteic, ka no Garantijas fonda līdzekļiem sedz izdevumus par ekspertīzi vai citām prasības nokārtošanai nepieciešamajām darbībām, ja saskaņā ar šo likumu LTAB pieņem lēmumu par apdrošināšanas atlīdzību, un izdevumus, kas radušies, atgūstot no Garantijas fonda izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības regresa kārtībā.

[10] No Civillikuma 1770., 1775., 1779.panta izriet, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis un kas nav nejauši.

Tiesa atzīst, ka sprieduma 8. un 9.punktā minētās prasītāja samaksātās summas – 1717,93 EUR, 311,80 EUR un 86,06 EUR ir atzīstamas par zaudējumiem, kas radīti prasītājam atbildētāja prettiesiskas rīcības rezultātā. Līdz ar to konstatēti Civillikumā minētie priekšnoteikumi zaudējumu atlīdzības piedziņai – nodarītāja prettiesiska rīcība, zaudējumu esamība un cēloniskais sakars (sk. K.Torgāns. Saistību tiesības I daļa. Rīga, 2008., lpp.269.).

Ievērojot minēto, prasība daļa par zaudējumu piedziņu ir pamatota un apmierināma, piedzenot no atbildētāja prasītāja labā zaudējumus kopsummā 2115,81 EUR.

[11] Prasītājs aprēķinājis un lūdz piedzīt likumiskos procentus par laika periodu no 2017. gada 3. septembra līdz 2017. gada 21. decembrim 36,04 EUR apmērā.

Saskaņā ar Civillikuma 1756. pantu pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu. Civillikuma 1759. panta 1. punkts noteic, ka procenti jāmaksā, arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata, par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs; šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem.

Tādējādi nokavējuma procenti ir maksa par naudas vai cita kapitāla lietojumu pēc tam, kad iestājies maksājuma (atvietojamas lietas došanas) pienākums. Šādu procentu maksāšana ir saistīta ar pārkāpumu – nokavējumu.

Tiesību doktrīnā atzīts, ka Civillikuma 1759. panta 1. punktā paredzētais pienākums maksāt nokavējuma procentus attiecināms tikai uz parāda saistībām. Konkrētajā gadījumā starp pusēm nav noslēgts līgums, atbildētāja atbildība izriet no delikta. Likumā paredzētais atbildētāja pienākums atlīdzināt zaudējumus ir nodibināms ar tiesas spriedumu. To, ka nav pieļaujama likumisko procentu aprēķināšana par laika posmu, kamēr pastāv strīds, Augstākās tiesas Senāts ir atzinis 2003. gada 17. decembra spriedumā lietā Nr. SKC-610.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka prasība daļa par likumisko nokavējuma procentu 36,04 EUR piedziņu ir noraidāma kā nepamatota.

[12] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu, kas noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, no atbildētāja prasītāja labā piedzenami tās samaksātie tiesas izdevumi – 317,37 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,20 EUR.

[13] Civilprocesa likuma 195. pants nosaka, ka, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa norāda prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru. Tādējādi tiesa atzīst, ka prasītājam nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus – sešus procentus gadā, no piespriestās, bet nesamaksātās summas, jo saskaņā ar Civillikuma 1765. pantu gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, procentu apmērs ir seši procenti no simta gadā.

[14] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 93., 97., 189., 190., 193., 194., 195., 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda

Daļēji apmierināt prasību.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu biedrībai "/pers.V/", reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, zaudējumu atlīdzību 2115,81 EUR un tiesas izdevumus - valsts nodevu 317,37 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,20 EUR, kopā piedzenot 2436,38 EUR (divi tūkstoši četri simti trīsdesmit seši euro, 38 centi).

Noraidīt prasību daļā par likumisko nokavējuma procentu 36,04 EUR piedziņu.

Noteikt biedrībai "/pers.V/", reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, likumiskos procentus 6% (sešu procentu) apmērā gadā no piespriestās, bet nesamaksātās summas.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 (divdesmit) dienu laikā Rīgas apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese (paraksts) Dace Kantsone